

Aprobat
prin hotărîrea Comisiei Electorale Centrale
nr. 332 din 24 octombrie 2006,
modificat și completat prin hotărîrile CEC
nr.1792 din 22 iulie 2008;
nr.3379 din 27 iulie 2010;
nr.3573 din 5 octombrie 2010;
nr. 2675 din 25 septembrie 2014;
nr. 2784 din 17 octombrie 2014;
nr. 3310 din 22 aprilie 2015;
nr. 110 din 18 august 2016

REGULAMENTUL **privind statutul observatorilor și procedura de acreditare a acestora**

I. Dispoziții generale

1. Statutul observatorilor și procedura de acreditare a observatorilor sînt determinate de Codul electoral, de prezentul Regulament și de alte acte normative în vigoare.

2. În activitatea lor, observatorii se călăuzesc de Constituția Republicii Moldova, de Codul electoral, de prezentul Regulament, de alte acte normative în domeniu, precum și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

3. Observatori sînt persoanele cu drept de vot, autorizate în modul stabilit, care pot reprezenta organizații sau instituții interne, străine sau internaționale și care au misiunea de a urmări modul de organizare și desfășurare a alegerilor. Calitatea de observator este incompatibilă cu cea de candidat în alegeri, membru al organului electoral și reprezentant a concurentului electoral. Persoanele de încredere pot fi acreditate în calitate de observatori naționali doar dacă sînt înaintate de către concurenții electorali.

*Pct.3 completat prin hot.CEC nr.3379 din 27.07.2010, nr.3573 din 05.10.2010, nr.2675 din 25.09.2014 ;
modificat și completat prin hot. CEC nr.2784 din 17.10.2014*

4. Observatorii pot fi:

- naționali, cetățeni ai Republicii Moldova – reprezentanți ai asociațiilor obștești calificate din Republica Moldova sau reprezentanți ai concurenților electorali, acreditați de organele electorale în condițiile Codului electoral;

- internaționali – reprezentanți ai organizațiilor internaționale, ai guvernelor statelor străine și ai organizațiilor neguvernamentale din străinătate, precum și experți internaționali în domeniul electoral, acreditați de Comisia Electorală Centrală.

Pct.4 modificat prin hot.CEC nr.3379 din 27.07.2010; completat prin hot. CEC nr.2675 din 25.09.2014

II. Procedura de acreditare a observatorilor

5. Comisia Electorală Centrală acreditează observatori naționali și internaționali pe lângă Comisia Electorală Centrală în consiliile electorale de circumscripție, în secțiile de votare pe teritoriul Republicii Moldova și în secțiile de votare constituite în afara Republicii Moldova.

6. Reprezentanții organizațiilor internaționale, ai guvernelor statelor străine și ai organizațiilor neguvernamentale din străinătate pot înregistra la Comisia Electorală Centrală, în caz de necesitate, interpreți, care vor asista observatorii internaționali acreditați pe durata activității lor.

Pct.6 introdus prin hot.CEC nr.3379 din 27.07.2010

7. Consiliul electoral de circumscripție acreditează, la cererea concurenților electorali/participanților la referendum, câte un observator național în fiecare secție de votare din circumscripția respectivă, cu indicarea secției în care urmează a fi acreditați. Observatorii din partea asociațiilor obștești calificate din Republica Moldova vor fi acreditați de către consiliul electoral de circumscripție, pentru monitorizarea alegerilor pe întreg teritoriul circumscripției respective. În cazul alegerilor locale/referendumurilor locale, concurenții electorali/participanții la referendum vor depune cererile pentru acreditarea observatorilor la consiliul electoral de circumscripție de nivelul întâi. Concurenții electorali/participanții la referendum pot avea câte un singur observator în fiecare secție, indiferent de nivelul consiliului la care s-au înregistrat.

Pct.7 (anterior 6) modificat prin hot.CEC nr.3379 din 27.07.2010, completat prin hot. CEC nr.2675 din 25.09.2014; hot. CEC nr. 3310 din 22.04.2015

8. Cererile privind acreditarea observatorilor naționali se depun la sediul Comisiei Electorale Centrale pentru acreditare în consiliile electorale de circumscripție, în secțiile de votare pe teritoriul Republicii Moldova și în secțiile de votare constituite în afara Republicii Moldova și la sediul consiliilor electorale de circumscripție pentru acreditare în secțiile de votare din circumscripțiile respective.

9. Cererea privind acreditarea în calitate de observator național va conține un demers oficial, în original, din partea instituției care solicită acreditarea, copia de pe buletinul de identitate sau de pe buletinul de identitate provizoriu cu mențiunile privind cetățenia Republicii Moldova, domiciliul titularului, pentru fiecare candidatură. Pentru acreditarea observatorilor naționali în secțiile de votare constituite peste hotarele țării se va prezenta copia de pe pașaportul turistic. În cazul observatorilor internaționali cererea va conține un demers oficial, în original, și formularul special, pentru fiecare candidatură, conform modelului stabilit în Anexa nr. 1, din partea instituției care solicită acreditarea, copia de pe pașaportul cetățeanului străin (document de călătorie). Organizațiile obștești vor prezenta și copia de pe statut, precum și de pe certificatul de înregistrare la Ministerul Justiției sau la alt organ competent. Organizațiile obștești naționale vor prezenta și copia de pe extrasul din Registrul de Stat al Organizațiilor necomerciale eliberat cu cel mult 6 luni până la momentul prezentării. Dosarele incomplete vor fi respinse.

Pct.9 introdus prin hot.CEC nr.3379 din 27.07.2010, modificat prin hot. CEC nr. 2675 din 25.09.2014

10. Termenul-limită de depunere a cererilor privind acreditarea în calitate de observator este de 7 zile până la ziua alegerilor.

Pct.10 modificat prin hot. CEC nr. 2675 din 25.09.2014

11. Invitarea organizațiilor internaționale, reprezentanților guvernelor statelor străine și organizațiilor non-guvernamentale din străinătate în calitate de experți internaționali/observatori internaționali se face de către Comisia Electorală Centrală direct sau prin intermediul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, la solicitarea Comisiei Electorale Centrale.

Pct.11 (anterior 9) modificat prin hot.CEC nr.3379 din 27.07.2010

12. În procesul examinării cererilor de acreditare Comisia Electorală Centrală conlucrează cu Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Serviciul de Informare și Securitate, Ministerul Justiției.

13. În cazul solicitării de acreditare a observatorilor naționali, organul electoral în termen de 5 zile adoptă, ca regulă în prezența solicitantului sau a reprezentantului său, o hotărâre prin care acreditează sau respinge candidatura persoanei propuse pentru observarea alegerilor, iar în cazul observatorilor internaționali în termen de 10 zile, dar nu mai târziu de ziua precedentă zilei alegerilor. În cazul respingerii candidaturii înaintate, organul electoral este obligat să aducă la cunoștința părții ce a înaintat candidatura motivele deciziei sale.

Pct.13 (anterior 11) modificat prin hot.CEC nr.3379 din 27.07.2010, hot. CEC nr. 110 din 18.08.2016

14. Organul electoral eliberează observatorilor naționali, internaționali acreditați și interpreților înregistrați legitimații conform modelului din Anexa nr. 2. Legitimațiile se poartă la piept în partea stângă și sînt valabile doar la prezentarea actului de identitate.

Pct.14 (anterior 12) modificat prin hot.CEC nr.3379 din 27.07.2010, hot. CEC 2675 din 25.09.2014, hot. CEC nr. 110 din 18.08.2016

15. Exercițarea atribuțiilor de observator începe din momentul acreditării și expiră în ziua imediat următoare zilei în care rezultatele finale ale alegerilor sînt confirmate de către organele competente.

16. Refuzul acreditării observatorilor trebuie să fie întemeiat și poate fi contestat pe cale ierarhică, iar ulterior – în instanța de judecată.

Pct.16 introdus prin hot.CEC nr.3379 din 27.07.2010

17. Oficiul de protocol al observatorilor internaționali se constituie pe lîngă Comisia Electorală Centrală. Componenta numerică și principiile de activitate ale acestui oficiu sînt stabilite prin hotărîre a Comisiei Electorale Centrale. Oficiul va activa pe durata campaniei electorale, avînd drept scop asigurarea activității eficiente a observatorilor internaționali.

Pct.17 introdus prin hot.CEC nr.3379 din 27.07.2010

III. Drepturile și obligațiile observatorilor

18. Observatorii au dreptul:

- să asiste, fără a se implica în proces, la toate ședințele organelor electorale, la controlul, sigilarea și deschiderea urnelor de vot, la numărarea și totalizarea voturilor, la operațiile legate de listele electorale, buletinele de vot, certificatele pentru drept de vot, la întocmirea proceselor-verbale de totalizare a rezultatelor alegerilor;

- să informeze președintele organului electoral despre neregulile observate în procesul alegerilor;

- să aibă acces la toate informațiile cu caracter electoral, la listele electorale, la procesele-verbale întocmite de organele electorale;

- să obțină copii de pe procesele-verbale ale organului electoral;

- să asiste, fără a se implica în proces, la întîlnirile concurenților electorali/participanților la referendum cu alegătorii;

- în urma înștiințării președintelui organului electoral, să efectueze înregistrări video și audio, să fotografieze derularea procesului electoral, fără a pune în pericol secretul și securitatea votării;

- în caz de necesitate să fie însoțit de interpret, care nu va interveni în procesul electoral sau în alte acțiuni electorale realizate de organele electorale;

- să întreprindă alte acțiuni care nu contravin Codului electoral, prezentului Regulament, legislației în vigoare.

- observatorii internaționali au dreptul să solicite, în caz de necesitate, asistență din partea Oficiului de Protocol al Observatorilor;

- observatorii naționali (locali) pot depune sesizări privind neregulile depistate, care se examinează de către președintele organului electoral, cu informarea obligatorie a autorului sesizării despre decizia luată.”;

Pct.18 (anterior 15) modificat și completat prin hot.CEC nr.3379 din 27.07.2010

19. Observatorii sînt obligați:

- să fie imparțiali în exercitarea obligațiilor și să nu-și exprime părerile personale sau preferințele vizavi de anumiți concurenți electorali/participanți la referendum sau privind unele probleme ce apar în procesul alegerilor;

- să-și îndeplinească obligațiile într-o manieră corectă, să nu intervină în procesul alegerilor, în procedurile din ziua alegerilor sau în numărarea voturilor;
- să poarte legitimația eliberată de organul electoral și, la solicitarea tuturor persoanelor interesate, să se legitimeze și să confirme că persoana care îl însoțește este interpret, ultimul urmînd să prezinte actul de identitate;
- să nu poarte la vedere simboluri ce aparțin concurenților electorali/participanților la referendum, inclusiv obiecte sau vestimentație de o anumită culoare ce identifică concurentul electoral/participantul la referendum;
- să nu dea instrucțiuni sau să întreprindă acțiuni contrare deciziilor organelor electorale;
- să completeze formularul statistic privind secția de votare pe care au supravegheat-o;
- să se abțină să facă orice fel de comentarii în public, inclusiv în prezența reprezentanților mass-media sau unor alte persoane interesate, pînă la închiderea secțiilor de votare despre observările pe care le-au efectuat;
- să cunoască și să respecte legislația în vigoare a Republicii Moldova și prevederile prezentului Regulament;
- să respecte prevederile Legii nr. 133 din 8 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

Pct.19 (anterior 16) completat prin hot.CEC nr.3379 din 27.07.2010, hot.CEC nr. 2675 din 25.09.2014 ; modificat prin hot. CEC nr. 110 din 18.08.2016

IV. Garanțiile de realizare a atribuțiilor de observator

20. Pentru exercitarea eficientă a atribuțiilor stabilite, observatorii sînt asigurați material și financiar de către părțile ce i-au înaintat pentru acreditare sau din cont propriu.

21. Modul de intrare, ieșire și aflare pe teritoriul Republicii Moldova a observatorilor internaționali se face în condițiile Legii nr. 269-XIII din 9 noiembrie 1994 „Cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova” (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.6, art.54).

22. Observatorilor acreditați le este garantat accesul liber și nestingherit la orice operațiuni electorale.

V. Răspunderea observatorilor

23. În cazul încălcării de către observator a normelor electorale în vigoare, organul electoral care a acreditat observatorul este în drept să anuleze acreditarea prin adoptarea unei hotărîri.

24. Orice acțiune de propagandă pentru sau împotriva unui partid politic, altă organizație social-politică sau candidat independent pentru sau contra întrebării supuse referendumului sau încercarea de a influența opțiunea alegătorului, precum și încălcarea în orice mod a drepturilor și obligațiilor observatorului și a normelor electorale în vigoare atrage după sine anularea acreditării observatorului de către organul electoral care a acreditat observatorul.

Pct.24 (anterior 21) modificat prin hot.CEC nr.1792 din 22.07.08, nr.3379 din 27.07.2010

25. În cazul în care observatorii se fac vinovați de încălcarea normelor electorale în ziua votării, ei sînt îndepărtați imediat din localul secției de votare, la indicația președintelui organului electoral, fapt care este documentat printr-un proces-verbal semnat de către acesta.

26. Anularea acreditării observatorului sau înlocuirea acestuia cu o altă persoană poate fi făcută de către instituția care a solicitat anterior acreditarea acestei persoane, printr-o cerere scrisă, depusă la autoritatea electorală corespunzătoare.

Pct.26 introdus prin hot.CEC nr. 2675 din 25.09.2014

Anexa nr.1
la Regulamentul privind statutul observatorilor
și procedura de acreditare a acestora,
aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale
nr. 332 din 24 octombrie 2006
introdusă prin hot. CEC nr. 2675 din 25.09.2014

FORMULAR
pentru acreditarea observatorilor internaționali
APPLICATION FORM
for the accreditation as a foreign (international) observer

1.	Numele Family name	
2.	Prenumele First name	
3.	Data nașterii (ziua, luna, anul) Date of birth (day, month, year)	
4.	Cetățenia Citizenship	
5.	Seria, numărul și tipul pașaportului: (diplomatic, oficial, ordinar) Passport number and type: (diplomatic, official, ordinary)	
6.	Data și locul eliberării pașaportului Date and place of issue of passport	
7.	Data valabilității (ziua, luna, anul) Valid until (day, month, year)	
8.	Instituția pe care o reprezentați (denumirea completă, adresa, telefonul, faxul, e-mail) Represented organization (full name, address, phone, fax, e-mail)	
9.	Funcția deținută și locul de muncă Position and place of work	
10.	Informația de contact (e-mail, numărul telefon fix/mobil) Contact information of the applicant (e-mail, mobile, telephone)	
11.	Data sosirii în Republica Moldova Arrival date in the Republic of Moldova	
12.	Data plecării din Republica Moldova Departure date from the Republic of Moldova	
	Data Date	
	Semnătura Signature	

Anexa nr.2
la Regulamentul privind statutul observatorilor
și procedura de acreditare a acestora,
aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale
nr. 332 din 24 octombrie 2006
introdusă prin hot. CEC nr. 2675 din 25.09.2014

Modelul legitimației observatorului/interpretului

	REPUBLICA MOLDOVA COMISIA ELECTORALĂ CENTRALĂ	
(Tipul alegerilor)*		
OBSERVATOR NAȚIONAL		
Numele, prenumele _____		Nr. actului de identitate _____
Solicitantul acreditat _____		
Președinte CEC _____		
L. Ș. _____		

	REPUBLICA MOLDOVA COMISIA ELECTORALĂ CENTRALĂ	
(Tipul alegerilor)*		
OBSERVATOR NAȚIONAL		
Numele, prenumele _____		Nr. actului de identitate _____
Solicitantul acreditat _____		
Președintele Consiliului electoral de circumscripție _____		
L. Ș. _____		

	REPUBLICA MOLDOVA COMISIA ELECTORALĂ CENTRALĂ	
(Tipul alegerilor)*		
OBSERVATOR INTERNAȚIONAL		
Numele, prenumele _____		Nr. actului de identitate _____
Solicitantul acreditat _____		
Președinte CEC _____		
L. Ș. _____		

	REPUBLICA MOLDOVA COMISIA ELECTORALĂ CENTRALĂ	
(Tipul alegerilor)*		
INTERPRET		
Numele, prenumele _____		Nr. actului de identitate _____
Solicitantul acreditat _____		
Președinte CEC _____		
L. Ș. _____		

*Tipul alegerilor:

- alegeri parlamentare;
- alegeri prezidențiale;
- alegeri locale;
- referendumul republican;
- referendumul local.

Expusă în redacția nouă prin hot. CEC nr. 110 din 18.08.2016